

rapitur et populus civitatis percutitur
[29-31].

- 26 Igitur pugnabat Joab contra Rabbath
filiorum Ammon, et expugnabat urbem
27 regiam. Misitque Joab nuntios ad Da-
vid, dicens : Dimicavi adversum Rab-
bath, et capienda est urbs aquarum;
28 nunc igitur congrega reliquam partem
populi, et obside civitatem, et cape eam,
ne, cum a me vastata fuerit urbs, nomini
29 meo ascribatur victoria. Congregavit
itaque David omnem populum, et profe-

ctus est adversum Rabbath; cumque di-
micasset, cepit eam. Et tulit diadema 30
regis eorum de capite ejus, pondo auri
talentum, habens gemmas pretiosissimas;
et impositum est super caput David. Sed
et prædam civitatis asportavit multam
valde. Populum quoque ejus adducens 31
serravit, et circumegit super eos ferrata
carpenta; divisitque cultris, et traduxit in
typo laterum; sic fecit universis civitati-
bus filiorum Ammon. Et reversus est Da-
vid et omnis exercitus in Jerusalem.

PARS QUARTA

[XIII, 1 — XX, 26.]

DAVID ET ABSALOM.

I. — ABSALOM IN OFFENSIONEM DAVIDIS CADIT, FUGIT ET REVERTITUR.

[XIII, 1 — XIV, 33.]

1. CAP. XIII, 1-22 : DE FLAGITIO
AMNON. — *De libidine incestuosa*
Amnon [XIII, 1-5] qui Thamar soro-
rem suam dolo advocatam stuprat [6-14]
et deinde expellit [15-19]. David et
Absalom valde irascuntur [20-22].
- 13 Factum est autem post hæc ut Absalom,
filii David, sororem speciosissimam, voca-
bulo Thamar, adamaret Amnon, filius
2 David, et deperiret eam valde, ita ut
propter amorem ejus ægrotaret, quia, cum
esset virgo, difficile ei videbatur ut quid-
3 piam inhoneste ageret cum ea. Erat autem
Amnon amicus nomine Jonadab, filius
Semmaa fratris David, vir prudens valde.
4 Qui dixit ad eum : Quare sic attenuaris
macie, fili regis, per singulos dies? cur
non indicas mihi? Dixitque ei Amnon :
Thamar, sororem fratris mei Absalom,
5 amo. Cui respondit Jonadab : Cuba super
lectum tuum, et languorem simula;
cumque venerit pater tuus ut visitet te,
dic ei : Veniat, oro, Thamar, soror mea,
ut det mihi cibum, et faciat pulmentum ut
6 comedam de manu ejus. Accubuit itaque
Amnon, et quasi ægrotare cœpit; cumque
venisset rex ad visitandum eum, ait Am-

non ad regem : Veniat, obsecro, Thamar,
soror mea, ut faciat in oculis meis duas
sorbitiunculas, et cibum capiam de manu
ejus.

Misit ergo David ad Thamar in domum, 7
dicens : Veni in domum Amnon fratris
tui, et fac ei pulmentum. Venitque Tha- 8
mar in domum Amnon fratris sui; ille
autem jacebat. Quæ tollens farinam com-
miscuit; et liquefaciens, in oculis ejus
coxit sorbitiunculas. Tollensque quod co- 9
xerat, effudit et posuit coram eo; et noluit
comedere, dixitque Amnon : Ejicite uni-
versos a me. Cumque eiecissent omnes,
dixit Amnon ad Thamar : Infer cibum in 10
conclave, ut vescar de manu tua. Tulit
ergo Thamar sorbitiunculas quas fecerat,
et intulit ad Amnon, fratrem suum, in
conclave. Cumque obtulisset ei cibum, 11
apprehendit eam, et ait : Veni, cuba me-
cum, soror mea. Quæ respondit ei : Noli, 12
frater mi, noli opprimere me, quæ enim
hoc fas est in Israel; noli facere stultitiam
hanc; ego enim ferre non potero oppro- 13
brium meum, et tu eris quasi unus de insi-
pientibus in Israel; quin potius loquere ad
regem, et non negabit me tibi. Noluit 14
autem acquiescere precibus ejus, sed præ-

26) II Reg. 11, 1.

13. — 1) Absalom, II Reg. 3, 2, 3; I Par. 3, 2.
Thamar, I Par. 3, 9. — 3) Semmaa, I Reg.

16, 9; 17, 13; I Par. 2, 13. — 12) Noli oppri-
mere me, Gen. 34, 2; Deut. 21, 14. Neque...
Israel, Lev. 18, 9, 11; 20, 17; Deut. 27, 22. —

- valens viribus oppressit eam, et cubavit cum ea.
- 15 Et exosam eam habuit Amnon odio magno nimis, ita ut majus esset odium quo oderat eam, amore quo ante dilexerat. Dixitque ei Amnon : Surge, et vade.
- 16 Quæ respondit ei : Majus est hoc malum quod nunc agis adversum me quam quod ante fecisti, expellens me. Et noluit audire eam; sed vocato puero qui ministrabat ei, dixit : Ejice hanc a me foras, et claude ostium post eam. Quæ induta erat talari tunica; hujuscemodi enim filiarum regis virgines vestibus utebantur. Ejecit itaque eam minister illius foras, clausitque fores post eam. Quæ aspergens cinerem capiti suo, scissa talari tunica impositisque manibus super caput suum, ibat ingrediens et clamans.
- 20 Dixit autem ei Absalom frater suus : Numquid Amnon frater tuus concubuit tecum? Sed nunc, soror, tace; frater tuus est. Neque affligas cor tuum pro hac re. Mansit itaque Thamar contabescens in domo Absalom fratris sui. Cum autem audisset rex David verba hæc, contristatus est valde, et noluit contristare spiritum Amnon, filii sui, quoniam diligebat eum, quia primogenitus erat ei. Porro non est locutus Absalom ad Amnon nec malum nec bonum, oderat enim Absalom Amnon, eo quod violasset Thamar sororem suam.
2. CAP. XIII, 23-39 : ABSALOM ULTIONEM AB AMNON PETIT. — *Absalom tempore tendendarum ovium omnes filios regis vocat* [XIII, 23-27] *et Amnon occidit* [28, 29]. *Mors Amnon Davidi nuntiatur* [30-33]. *Filii regis revertuntur et Absalom fugit* [34-39].
- 23 Factum est autem post tempus biennii ut tonderentur oves Absalom in Baal-Hasor, quæ est juxta Ephraim; et vocavit Absalom omnes filios regis. Venitque ad regem, et ait ad eum : Ecce tondentur oves servi tui; veniat, oro, rex cum servis suis ad servum suum. Dixitque rex ad Absalom : Noli, fili mi, noli rogare ut veniamus omnes, et gravemus te. Cum autem cogeret eum, et noluisset ire, benedixit ei. Et ait Absalom : Si non vis venire, veniat, obsecro, nobiscum saltem Amnon, frater meus. Dixitque ad eum rex : Non est necesse ut vadat tecum. Coegit itaque Absalom eum, et dimisit cum eo Amnon et universos filios regis.

23) Gen. 38, 12-14; I Reg. 25, 4. — 32) Jonabad,

Feceratque Absalom convivium quasi convivium regis. Præceperat autem Absalom pueris suis, dicens : Observate cum temulentus fuerit Amnon vino, et dixerit vobis : Percutite eum, et interficite. Nolite timere, ego enim sum qui præcipio vobis; roboramini, et estote viri fortes. Fecerunt ergo pueri Absalom adversum Amnon sicut præceperat eis Absalom. Surgentesque omnes filii regis ascenderunt singuli mulas suas, et fugerunt.

Cumque adhuc pergerent in itinere, fama pervenit ad David dicens : Percussit Absalom omnes filios regis, et non remansit ex eis saltem unus. Surrexit itaque rex, et scidit vestimenta sua; et cecidit super terram, et omnes servi illius qui assistebant ei sciderunt vestimenta sua. Respondens autem Jonadab, filius Sem-
32
mae fratris David, dixit : Ne aestimet dominus meus rex quod omnes pueri filii regis occisi sint; Amnon solus mortuus est, quoniam in ore Absalom erat positus ex die qua oppressit Thamar, sororem ejus. Nunc ergo ne ponat dominus meus rex super cor suum verbum istud, dicens : Omnes filii regis occisi sunt, quoniam Amnon solus mortuus est. Fugit autem Absalom.

Et elevavit puer speculator oculos suos et aspexit, et ecce populus multus veniebat per iter devium ex latere montis. Dixit autem Jonadab ad regem : Ecce filii regis adsunt; juxta verbum servi tui sic factum est. Cumque cessasset loqui, apparuerunt et filii regis; et intrantes levaverunt vocem suam, et flevit; sed et rex et omnes servi ejus flevit ploratu magno nimis. Porro Absalom fugiens abiit ad Tholomai, filium Ammiud, regem Gessur. Luxit ergo David filium suum cunctis diebus.

Absalom autem cum fugisset et venisset in Gessur, fuit ibi tribus annis. Cessavitque rex David persequi Absalom, eo quod consolatus esset super Amnon interitu.

3. CAP. XIV, 1-33 : ABSALOM AD PATREM REVERTITUR ET PLENAM RECONCILIATIONEM OBTINET. — *De artificio Joab ad componendam gratiam Davidem inter et Absalom : mulier quedam Thecutis ad regem venit, ei parabolam dicit* [XIV, 1-11] *et explanat* [12-17]. *David filium suum per Joab revocat, sed Absalom non admittitur ad*

II Reg. 13, 3. — 37) Ad Tholomai... Gessur, II Reg. 3, 3; I Par. 3, 2.

videndum vultum patris sui [18-24]. *De venustate Absalom* [25-27]. *Absalom in gratiam cum Davide redit* [28-33].

- 14 Intelligens autem Joab, filius Sarviae, quod cor regis versum esset ad Absalom, misit Theciam, et tulit inde mulierem sapientem, dixitque ad eam : Lugere te simula; et induere veste lugubri, et ne ungaris oleo, ut sis quasi mulier jam plurimo tempore lugens mortuum. Et ingredieris ad regem, et loqueris ad eum sermones hujuscemodi. Posuit autem Joab verba in ore ejus.
- 4 Itaque cum ingressa fuisset mulier Thecutis ad regem, cecidit coram eo super terram, et adoravit, et dixit : Serva me, rex. Et ait ad eam rex : Quid causæ habes? Quæ respondit : Heu! mulier vidua ego sum; mortuus est enim vir meus. Et ancillæ tuæ erant duo filii; qui rixati sunt adversum se in agro, nullusque erat qui eos prohibere posset; et percussit alter alterum, et interfecit eum. Et ecce consurgens universa cognatio adversum ancillam tuam, dicit : Trade eum qui percussit fratrem suum, ut occidamus eum pro anima fratris sui quem interfecit, et deleamus heredem. Et quærunt extinguere scintillam meam quæ relicta est, ut non supersit viro meo nomen et reliquæ super terram. Et ait rex ad mulierem : Vade in domum tuam, et ego jubebo pro te.
- 9 Dixitque mulier Thecutis ad regem : In me, domine mi rex, sit iniquitas et in domum patris mei; rex autem et thronus ejus sit innocens. Et ait rex : Qui contradixerit tibi, adduc eum ad me, et ultra non addet ut tangat te. Quæ ait : Recordetur rex Domini Dei sui, ut non multiplicentur proximi sanguinis ad ulciscendum, et nequaquam interficiant filium meum. Qui ait : Vivit Dominus! quia non cadet de capillis filii tui super terram.
- 12 Dixit ergo mulier : Loquatur ancilla tua ad dominum meum regem verbum. Et ait : Loquere. Dixitque mulier : Quare cogitasti hujuscemodi rem contra populum Dei, et locutus est rex verbum istud, ut peccet et non reducat ejectum suum?
- 14 Omnes morimur, et quasi aquæ dilabimur in terram, quæ non revertuntur; nec vult Deus perire animam, sed retractat cogitans ne penitus pereat qui abjectus est.
- 15 Nunc igitur veni, ut loquar ad dominum meum regem verbum hoc, præsentem po-

14. — 2) Theciam, II Par. 11, 6; 20, 20; Am. 1, 1. — 7) Deut. 19, 11-13. — 11) Num. 35, 10, 21; Deut. 19, 12. — 13) Ejectum suum, II Reg. 13, 37, 38. — 14) Nec vult... animam,

pulo; et dixit ancilla tua : Loquar ad regem, si quo modo faciat rex verbum ancillæ suæ. Et audivit rex ut liberaret ancillam suam de manu omnium qui volebant de hereditate Dei delere me et filium meum simul. Dicit ergo ancilla tua ut fiat verbum domini mei regis sicut sacrificium. Sicut enim angelus Dei, sic est dominus meus rex, ut nec benedictione nec maledictione moveatur; unde et Dominus Deus tuus est tecum.

Et respondens rex dixit ad mulierem : Ne abscondas a me verbum quod te interrogo. Dixitque ei mulier : Loquere, domine mi rex. Et ait rex : Numquid manus Joab tecum est in omnibus istis? Respondit mulier, et ait : Per salutem animæ tuæ, domine mi rex, nec ad sinistram nec ad dexteram est ex omnibus his quæ locutus est dominus meus rex; servus enim tuus Joab ipse præcepit mihi, et ipse posuit in os ancillæ tuæ omnia verba hæc. Ut verterem figuram sermonis hujus, servus tuus Joab præcepit istud; tu autem, domine mi rex, sapiens es, sicut habet sapientiam angelus Dei, ut intelligas omnia super terram.

Et ait rex ad Joab : Ecce placatus fui verbum tuum; vade ergo, et revoca pecora Absalom. Cadensque Joab super faciem suam in terram adoravit, et benedixit regi. Et dixit Joab : Hodie intellexit servus tuus quia inveni gratiam in oculis tuis, domine mi rex; fecisti enim sermonem servi tui.

Surrexit ergo Joab et abiit in Gessur, et adduxit Absalom in Jerusalem. Dixit autem rex : Revertatur in domum suam, et faciem meam non videat. Reversus est itaque Absalom in domum suam, et faciem regis non vidit.

Porro sicut Absalom vir non erat pulcher in omni Israhel, et decorus nimis; a vestigio pedis usque ad verticem non erat in eo ulla macula. Et quando tondebat capillum (semel autem in anno tondebatur, quia gravabat eum cæsaries), ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis pondere publico. Nati sunt autem Absalom filii tres, et filia una nomine Thamar, elegantis formæ.

Mansitque Absalom in Jerusalem duobus annis, et faciem regis non vidit. Misit itaque ad Joab ut mitteret eum ad regem; qui noluit venire ad eum. Cumque secundo misisset, et ille noluisset venire

Ez. 18, 32; 33, 11. Cogitans... abjectus est, Num. 35, 15, 25, 28. — 23) Abiit in Gessur, II Reg. 13, 37. — 26) Cæsaries, II Reg. 18, 9.

30 ad eum, dixit servus suis: Scitis agrum Joab juxta agrum meum, habentem messem hordei; ite igitur, et succendite eum igni. Succenderunt ergo servi Absalom segetem igni. Et venientes servi Joab, scissis vestibus suis, dixerunt: Succenderunt servi Absalom partem agri igni.
31 Surrexitque Joab, et venit ad Absalom in domum ejus, et dixit: Quare succenderunt servi tui segetem meam igni? Et respondit Absalom ad Joab: Misi ad te

obsecrans ut venires ad me, et mitterem te ad regem, et diceres ei: Quare veni de Gessur? melius mihi erat ibi esse; obsecro ergo ut videam faciem regis; quod si memor est iniquitatis meae, interficiat me. Ingressus itaque Joab ad regem nuntiavit ei omnia; vocatusque est Absalom, et intravit ad regem, et adoravit super faciem terrae coram eo; osculatusque est rex Absalom.

II. — HISTORIA REBELLIONIS ABSALOM ET FUGÆ DAVIDIS.

[XV, 1 — XVIII, 32.]

1. CAP. XV, 1-12: ABSALOM ARMA CONTRA DAVIDEM MOVET. — *Absalom corda Israelitarum sollicitat* [XV, 1-6], *venit in Hebron* [7-9] *et seditionem machinatur* [10-12].
15 Igitur post hæc fecit sibi Absalom currus et equites, et quinquaginta viros qui præcederent eum. Et mane consurgens Absalom stabat juxta introitum portæ, et omnem virum qui habebat negotium ut veniret ad regis judicium vocabat Absalom ad se, et dicebat: De qua civitate es tu? Qui respondens aiebat: Ex una tribu Israel ego sum servus tuus. Respondebatque ei Absalom: Videntur mihi sermones tui boni et justii; sed non est qui te audiat constitutus a rege. Dicebatque Absalom: Quis me constituat judicem super terram, ut ad me veniant omnes qui habent negotium, et juste judicem? Sed et cum accederet ad eum homo ut saluaret illum, extendebat manum suam, et apprehendens osculabatur eum. Faciebatque hoc omni Israel venienti ad judicium ut audiret a rege, et sollicitabat corda virorum Israel.
7 Post quadraginta autem annos, dixit Absalom ad regem David: Vadam, et reddam vota mea quæ vovi Domino in Hebron; vovens enim vovit servus tuus, cum esset in Gessur Syriae, dicens: Si reduxerit me Dominus in Jerusalem, sacrificabo Domino. Dixitque ei rex David: Vade in pace. Et surrexit et abiit in Hebron.
10 Misit autem Absalom exploratores in universas tribus Israel, dicens: Statim ut audieritis clangorem buccinæ, dicite: Regnavit Absalom in Hebron. Porro cum Absalom ierunt ducenti viri de Jerusalem vocati, euntes simplici corde et causam

penitus ignorantes. Accersivit quoque Absalom Achitophel Gilonitem, consiliarium David, de civitate sua Gilo. Cumque immolaret victimas, facta est conjuratio valida, populusque concurrrens agebatur cum Absalom.

2. CAP. XV, 13 — XVI, 14: DAVID FUGIT. — *David conjurationem cognoscit et e Jerusalem cedit* [XV, 13, 14] *cum servis suis* [15-22]. *Rex, transito torrente Cedron, arcam remittit in urbem* [23-29], *ascendit clivum Olivarum et Chusai jubet consilia Achitophel turbare* [30-37]. *Ultra montis verticem Siba bona Miphiboseth obtinet* [XVI, 1-4]. *Apud Bahurim Semei maledicentem* [5-8] *rex vetat occidi* [9-14].

Venit igitur nuntius ad David, dicens: 13 Toto corde universus Israel sequitur Absalom. Et ait David servus suis qui erant cum eo in Jerusalem: Surgite, fugiamus; neque enim erit nobis effugium a facie Absalom. Festinate egredi, ne forte veniens occupet nos et impellat super nos ruinam, et percutiat civitatem in ore gladii. Dixeruntque servi regis ad eum: Omnia quaecumque præceperit dominus noster rex libenter exsequemur servi tui. Egressus est ergo rex et universa domus ejus pedibus suis; et dereliquit rex decem mulieres concubinas ad custodiendam domum. Egressusque rex et omnis Israel pedibus suis, stetit procul a domo. Et universi servi ejus ambulabant juxta eum; et legiones Cerethi et Phelethi, et omnes Gethæi, pugnatores validi, sexcenti viri qui secuti eum fuerant de Geth pedites, præcedebant regem.

Dixit autem rex ad Ethai Gethæum: 19

32) *Quare veni de Gessur*, II Reg. 13, 38.
15. — 8) *Cum... Syria*, II Reg. 13, 37, 38. —
12) *Achitophel*, II Reg. 16, 20; 17, 1, 14, 23;
23, 34. *Consiliarium David*, I Par. 27, 33. *Gilo*,

Jos. 15, 51. — 16) *Dereliquit... domum*, II Reg. 16, 21, 22; 20, 3. — 18) *Cerethi et Phelethi*, II Reg. 8, 18. *De Geth*, I Reg. 27, 2. — 19) *Ethai*,

Cur venis nobiscum? Revertere, et habita cum rege, quia peregrinus es et egressus es de loco tuo. Heri venisti, et hodie compelleris nobiscum egredi? Ego autem vadam quo iturus sum; revertere, et reduc tecum fratres tuos, et Dominus faciet tecum misericordiam et veritatem, quia ostendisti gratiam et fidem. Et respondit Ethai regi dicens: Vivit Dominus, et vivit dominus meus rex! quoniam in quocumque loco fueris, domine mi rex, sive in morte, sive in vita, ibi erit servus tuus. Et ait David Ethai: Veni, et transi. Et transivit Ethai Gethæus, et omnes viri qui cum eo erant, et reliqua multitudo.
23 Omnesque flebant voce magna, et universus populus transibat; rex quoque transgredebatur torrentem Cedron, et cunctus populus incedebat contra viam quæ respicit ad desertum.
24 Venit autem et Sadoc sacerdos, et universi levitæ cum eo, portantes arcam federis Dei; et deposuerunt arcam Dei. Et ascendit Abiathar donec expletus esset omnis populus qui egressus fuerat de civitate. Et dixit rex ad Sadoc: Reporta arcam Dei in urbem. Si invenero gratiam in oculis Domini, reducat me, et ostendet mihi eam et tabernaculum suum. Si autem dixerit mihi: Non places, præsto sum, faciat quod bonum est coram se. Et dixit rex ad Sadoc sacerdotem: O videns, revertere in civitatem in pace; et Achimaas filius tuus, et Jonathas filius Abiathar, duo filii vestri, sint vobiscum. Ecce ego abscondar in campestribus deserti, donec veniat sermo a vobis indicans mihi.
29 Reportaverunt ergo Sadoc et Abiathar arcam Dei in Jerusalem, et manserunt ibi.
30 Porro David ascendebat clivum Olivarum, scandens et flens, nudis pedibus incedens et aperto capite; sed et omnis populus qui erat cum eo, aperto capite, ascendebat plorans. Nuntiatum est autem David quod et Achitophel esset in conjuratione cum Absalom. Dixitque David: Infatua, quæso, Domine, consilium Achitophel. Cumque ascenderet David summitatem montis in quo adoraturus erat Dominum, ecce occurrit ei Chusai Arachites, scissa veste, et terra pleno capite.
33 Et dixit ei David: Si veneris mecum, eris mihi oneri; si autem in civitatem revertaris, et dixeris Absalom: Servus tuus

sum, rex; sicut fui servus patris tui, sic ero servus tuus; dissipabis consilium Achitophel. Habes autem tecum Sadoc et Abiathar sacerdotes; et tecum verbum quodcumque audieris de domo regis, indicabis Sadoc et Abiathar sacerdotibus. Sunt autem cum eis duo filii eorum, Achimaas filius Sadoc, et Jonathas filius Abiathar; et mittetis per eos ad me omne verbum quod audieritis. Veniente ergo Chusai amico David in civitatem, Absalom quoque ingressus est Jerusalem.

Cumque David transisset paululum montis verticem, apparuit Siba, puer Miphiboseth, in occursum ejus, cum duobus asinis, qui onerati erant ducentis panibus, et centum alligatis uvæ passæ, et centum massis palatharum, et utre vini. Et dixit rex Sibæ: Quid sibi volunt hæc? Responditque Siba: Asini, domesticis regis ut sedeant; panes et palathæ, ad vescendum pueris tuis; vinum autem, ut bibat si quis defecerit in deserto. Et ait rex: Ubi est filius domini tui? Responditque Siba regi: Remansit in Jerusalem, dicens: Hodie restituet mihi domus Israel regnum patris mei. Et ait rex Sibæ: Tua sint omnia quæ fuerunt Miphiboseth. Dixitque Siba: Oro ut inveniam gratiam coram te, domine mi rex.

Venit ergo rex David usque Bahurim; et ecce egrediebatur inde vir de cognatione domus Saul, nomine Semei, filius Gera, procedebatque egrediens, et maledicebat, mittebatque lapides contra David et contra universos servos regis David. Omnis autem populus et universi bellatores a dextro et a sinistro latere regis incedebant. Ita autem loquebatur Semei cum malediceret regi: Egredere, egredere, vir sanguinum et vir Belial! Reddidit tibi Dominus universum sanguinem domus Saul, quoniam invasisti regnum pro eo, et dedit Dominus regnum in manu Absalom filii tui; et ecce premunt te mala tua, quoniam vir sanguinum es. Dixit autem Abisai, filius Sarviae, regi: Quare maledicit canis hic mortuus domino meo regi? Vadam, et amputabo caput ejus. Et ait rex: Quid mihi et vobis est, filii Sarviae? Dimittite eum ut maledicat; Dominus enim præcepit ei ut malediceret David; et quis est qui audeat dicere quare sic fecerit? Et ait rex Abisai et universis servis suis: Ecce filius

II Reg. 18, 2. — 23) *Ad desertum*, II Reg. 16, 2; 17, 16. — 24) *Sadoc*, II Reg. 8, 17; 20, 25. *Abiathar*, I Reg. 22, 20. — 27) *O videns*, I Reg. 9, 9. *Achimaas... vestri*, II Reg. 17, 17; III Reg. 1, 42. — 31) *Infatua... Achitophel*, II Reg. 16, 23; 17, 14, 23. — 32) *Arachites*, Jos. 16, 2. — 34) II Reg. 16, 19. — 35) II Reg. 17, 15, 16. —

37) *Chusai amico David*, II Reg. 16, 16; I Par. 27, 33. *Absalom... Jerusalem*, II Reg. 15, 15. — 16. — 1) *Montis verticem*, II Reg. 15, 30, 32. *Siba*, II Reg. 9, 2-13. — 3) II Reg. 19, 20, 27. — 5) *Bahurim*, II Reg. 3, 16. *Semei*, II Reg. 19, 10; III Reg. 2, 8, 9, 36-40. — 7) *Vir Belial*, Deut. 13, 13. — 10) *Quid... est*, Jos. 22, 24; Jud.

meus, qui egressus est de utero meo, quaerit animam meam; quanto magis nunc filius Jemini! Dimittite eum ut maledicat 12 juxta praeceptum Domini; si forte respiciat Dominus afflictionem meam, et reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hac 13 hodierna. Ambulabat itaque David et socii ejus per viam cum eo; Semei autem per jugum montis ex latere contra illum gradiebatur, maledicens, et mittens lapides adversum eum, terramque spargens. 14 Venit itaque rex et universus populus cum eo lassus; et refocillati sunt ibi.

3. CAP. XVI, 15—XVII, 23 : ABSALOM IN JERUSALEM. — *Absalom cum Achitophel Jerusalem ingreditur; Chusai simulat ei adherere* [XVI, 15-19]. *De consiliis Achitophel ad factionis opes roborandas* [20-23] *et ad Davidem inseguendum* [XVII, 1-4]. *Absalom a Chusai suadet ut ipse exercitui praesit* [5-14]. *David a Chusai monitus Jordane transit* [15-22]. *Achitophel suspendio se interimit* [23].

15 Absalom autem et omnis populus ejus ingressi sunt Jerusalem, sed et Achitophel cum eo. Cum autem venisset Chusai Arachites, amicus David, ad Absalom, locutus est ad eum : Salve, rex ! salve, rex ! 17 Ad quem Absalom : Haec est, inquit, gratia tua ad amicum tuum? Quare non ivisti cum amico tuo? Responditque Chusai ad Absalom : Nequaquam, quia illius ero quem elegit Dominus, et omnis hic populus et universus Israel, et cum eo manebo. 19 Sed, ut et hoc inferam, cui ego serviturus sum? nonne filio regis? Sicut parvi patri tuo, ita parebo et tibi. Dixit autem Absalom ad Achitophel : Inite consilium quid agere debeamus. Et ait Achitophel ad Absalom : Ingredere ad concubinas patris tui, quas dimisit ad custodiendam domum, ut cum audierit omnis Israel quod foederis patrem tuum, roborentur tecum manus eorum. Tetenderunt ergo Absalom tabernaculum in solario; ingressusque est ad concubinas patris sui coram universo 23 Israel. Consilium autem Achitophel quod dabat in diebus illis, quasi si quis consuleret Deum; sic erat omne consilium Achitophel, et cum esset cum David, et cum esset cum Absalom.

17 Dixit ergo Achitophel ad Absalom : Eligam mihi duodecim millia virorum, et consurgens persequar David hac nocte,

et irruens super eum, quippe qui lassus est 2 et solutis manibus, percutiam eum; cumque fugerit omnis populus qui cum eo est, percutiam regem desolatum. Et reducam 3 universum populum quomodo unus homo reverti solet : unum enim virum tu quaeris; et omnis populus erit in pace. Placuitque 4 sermo ejus Absalom, et cunctis majoribus natu Israel.

Ait autem Absalom : Vocate Chusai Arachiten, et audiamus quid etiam ipse dicat. Cumque venisset Chusai ad Absalom, ait Absalom ad eum : Hujuscemodi sermonem locutus est Achitophel; facere debemus an non? Quod das consilium? Et dixit Chusai ad Absalom : Non est bonum consilium quod dedit Achitophel hac vice. Et rursus intulit Chusai : Tu nosti patrem tuum et viros qui cum eo sunt esse fortissimos et amaro animo, veluti si ursa, raptis catulis, in saltu saeviat; sed et pater tuus vir bellator est, nec morabitur cum populo. Forsitan nunc latitat in foveis, aut in uno quo voluerit loco; et cum ceciderit unus quilibet in principio, audiet quicumque audierit, et dicit : Facta est plaga in populo qui sequebatur Absalom. Et fortissimus quisque, cujus cor est quasi leonis, pavore solvetur; scit enim omnis populus Israel fortem esse patrem tuum, et robustos omnes qui cum eo sunt. Sed hoc mihi videtur rectum esse consilium : congregetur ad te universus Israel, a Dan usque Bersabee, quasi arena maris innumerabilis; et tu eris in medio eorum; et irruemus super eum in quocumque loco inventus fuerit, et operiemus eum sicut cadere solet ros super terram, et non reliquemus de viris qui cum eo sunt ne unum quidem. Quod si urbem aliquam fuerit ingressus, circumdabit omnis Israel civitati illi funes, et trahemus eam in torrentem, ut non reperiat ne calculus quidem ex ea. Dixitque Absalom et omnes viri Israel : Melius est consilium Chusai Arachitae consilio Achitophel. Domini autem nutu dissipatum est consilium Achitophel utile, ut induceret Dominus super Absalom malum.

Et ait Chusai Sadoc et Abiathar sacerdotibus : Hoc et hoc modo consilium dedit Achitophel Absalom et senioribus Israel, et ego tale et tale dedi consilium. Nunc ergo mittite cito, et nuntiate David, dicentes : Ne moreris nocte hac in campestribus deserti, sed absque dilatione transgredere,

11, 12; Matth. 8, 29. — 15) II Reg. 15, 37. — 19) II Reg. 15, 34. — 21) Ingredere... domum, II Reg. 15, 10; 20, 3. *Foederis patrem tuum*, Lev. 18, 8. — 22) II Reg. 12, 11, 12.

17. — 2) Lassus est, II Reg. 16, 14. — 5) II Reg. 16, 10-18. — 14) Domini... malum, II Reg. 15, 31, 34. — 15) Ait... sacerdotibus, II Reg. 15, 27, 28, 35, 36. — 16) II Reg. 15, 28;

ne forte absorbeat rex et omnis populus qui cum eo est.

17 Jonathas autem et Achimaas stabant juxta fontem Rogel. Abiit ancilla, et nuntiavit eis, et illi profecti sunt ut referrent ad regem David nuntium; non enim poterant videri, aut introire civitatem. Vidit autem eos quidam puer, et indicavit Absalom. Illi vero concito gradu ingressi sunt domum cujusdam viri in Bahurim, qui habebat puteum in vestibulo suo, et descendierunt in eum. Tulit autem mulier et expandit velamen super os putei, quasi siccans pitisanas; et sic latuit res. Cumque venissent servi Absalom in domum, ad mulierem dixerunt : Ubi est Achimaas, et Jonathas? Et respondit eis mulier : Transierunt festinanter, gustata paululum aqua. At hi qui quaerebant, cum non reperissent, reversi sunt in Jerusalem. Cumque abiissent, ascenderunt illi de puteo, et pergentes nuntiaverunt regi David, et dixerunt : Surgite, et transite cito fluvium, quoniam hujuscemodi dedit consilium contra vos 21 Achitophel. Surrexit ergo David et omnis populus qui cum eo erat, et transierunt Jordanem donec diluisceret; et ne unus quidem residuus fuit qui non transisset fluvium. 23 Porro Achitophel videns quod non fuisset factum consilium suum, stravit asinum suum, surrexitque et abiit in domum suam et in civitatem suam; et disposita domo sua, suspensio interiit; et sepultus est in sepulcro patris sui.

4. CAP. XVII, 24—XVIII, 32 : CLADES ET INTERFECTIO ABSALOM. — *David in Castra venit et Absalom in Galaad* [XVII, 24-26]. *David ab Israelitis transjordanicis sustentatur* [27-29], *viros suos ad bellum parat et in Castris manet* [XVIII, 1-5]. *David hostes profugat* [6-8]. *Absalom interficitur* [9-17]. *De titulo ab Absalom erecto* [18]. *Davidi victoria ab Achimaas* [19-28] *et mors Absalom a Chusi nuntiantur* [29-32].

24 David autem venit in Castra, et Absalom transivit Jordanem, ipse et omnes viri Israel cum eo. Amasam vero constituit Absalom pro Joab super exercitum. Amasa autem erat filius viri qui vocabatur Jetra de Jezraeli, qui ingressus est ad Abigail, filiam Naas, sororem Sarviae, quae fuit

mater Joab. Et castrametatus est Israel 26 cum Absalom in terra Galaad.

Cumque venisset David in Castra, Sobi 27 filius Naas de Rabbath filiorum Ammon, et Machir filius Ammihel de Lodabar, et Berzellai Galaadites de Rogelim, obtulerunt ei stratoria et tapetia, et vasa 28 fictilia, frumentum et hordeum, et farinam, et polentam, et fabam, et lentem, et frixum cicer, et mel, et butyrum, oves et pingues 29 vitulos; dederuntque David et populo qui cum eo erat, ad vescendum : suspicati enim sunt populum fame et siti fatigari in deserto.

Igitur considerato David populo suo, 18 constituit super eos tribunos et centuriones; et dedit populi tertiam partem sub manu Joab, et tertiam partem sub manu Abisai, filii Sarviae, fratris Joab, et tertiam partem sub manu Ethai, qui erat de Geth. Dixitque rex ad populum : Egrediar et ego vobiscum. Et respondit populus : Non exibis; sive enim fugerimus, non magnopere ad eos de nobis pertinebit; sive media pars ceciderit e nobis, non satis curabunt, quia tu unus pro decem millibus computaris. Melius est igitur ut sis nobis in urbe praesidio. Ad quos rex ait : Quod 4 vobis videtur rectum, hoc faciam. Stetit ergo rex juxta portam; egrediebaturque populus pro turmas suas, centeni et mille- 5 ni. Et praecepit rex Joab, et Abisai, et Ethai, dicens : Servate mihi puerum Absalom. Et omnis populus audiebat praecipientem regem cunctis principibus pro Absalom.

Itaque egressus est populus in campum 6 contra Israel, et factum est praelium in saltu Ephraim. Et caesus est ibi populus Israel ab exercitu David, factaque est plaga magna in die illa, viginti millium. Fuit autem ibi praelium dispersum super 8 faciem omnis terrae, et multo plures erant quos saltus consumperat de populo, quam hi quos voraverat gladius in die illa.

Accidit autem ut occurreret Absalom 9 servis David, sedens mulo; cumque ingressus fuisset mulus subter condensam quercum et magnam, adhaesit caput ejus quercui, et illo suspensus inter caelum et terram, mulus cui insederat pertransivit. Vidit autem hoc quispiam, et nuntiavit 10 Joab, dicens : Vidi Absalom pendere de quercu. Et ait Joab viro qui nuntiave- 11

20, 19. — 17) Jonathas... Achimaas, II Reg. 15, 27, 30. *Fontem Rogel*, Jos. 15, 7; III Reg. 1, 9. — 23) *In civitatem suam*, II Reg. 15, 12. — 25) *Amasa*, II Reg. 19, 13; 20, 9, 12; III Reg. 2, 5, 32; I Par. 2, 16, 17. *Naas*, I Par. 2, 13, 16. *Quae fuit mater Joab*, II Reg. 2, 13, 18; I Par.

2, 16. — 27) *Rabbath*, II Reg. 12, 26, 29. *Machir*, II Reg. 9, 4. *Berzellai*, II Reg. 19, 31, 32; III Reg. 2, 7. — 29) *In deserto*, II Reg. 15, 23.

18. — 2) *Ethai*, II Reg. 15, 19. — 6) *In saltu Ephraim*, Jos. 17, 15, 18. — 9) *Adhaesit... quercu*

- rat ei: Si vidisti, quare non confudisti eum cum terra? et ego dedissem tibi decem 12 argenti siclos et unum balteum. Qui dixit ad Joab: Si appenderes in manibus meis mille argenteos, nequaquam mitterem manum meam in filium regis; audientibus enim nobis præcepit rex tibi, et Abisai, et Ethai, dicens: Custodite mihi puerum 13 Absalom. Sed et si fecissem contra animam meam audacter, nequaquam hoc regem latere potuisset, et tu stares ex 14 adverso. Et ait Joab: Non sicut tu vis, sed aggrediar eum coram te. Tulit ergo tres lanceas in manu sua, et infixit eas in corde Absalom; cumque adhuc palpitaret 15 hærens in quercu, cucurrerunt decem juvenes armigeri Joab, et percutientes interfecerunt eum.
- 16 Cecinit autem Joab buccina, et retinuit populum ne persequeretur fugientem Israhel, volens parcere multitudini. Et tulerunt Absalom, et projecerunt eum in saltu in foveam grandem, et comportaverunt super eum acervum lapidum magnum nimis. Omnis autem Israel fugit in tabernacula sua. Porro Absalom exeraxerat sibi, cum adhuc viveret, titulum qui est in Valle regis; dixerat enim: Non habeo filium, et hoc erit monumentum nominis mei. Vocavitque titulum nomine suo, et appellatur Manus Absalom usque ad hanc diem.
- 19 Achimaas autem, filius Sadoc, ait: Curram, et nuntiabo regi quia iudicium fecerit ei Dominus de manu inimicorum ejus. 20 Ad quem Joab dixit: Non eris nuntius in hac die, sed nuntiabis in alia; hodie nolo te nuntiare, filius enim regis est mortuus. 21 Et ait Joab Chusi: Vade, et nuntia regi quæ vidisti. Adoravit Chusi Joab, et cucurrit. Rursus autem Achimaas, filius Sadoc, dixit ad Joab: Quid impedit si

etiam ego curram post Chusi? Dixitque ei Joab: Quid vis currere, fili mi? non eris boni nuntii bajulus. Qui respondit: Quid enim si cucurrero? Et ait ei: Curre. Currens ergo Achimaas per viam compendii transivit Chusi.

David autem sedebat inter duas portas. 24 Speculator vero, qui erat in fastigio portæ super murum, elevans oculos, vidit hominem currentem solum; et exclamans indicavit regi; dixitque rex: Si solus est, bonus est nuntius in ore ejus. Properante autem illo et accedente propius, vidit speculator hominem aterum currentem; et vociferans in culmine, ait: Apparet mihi alter homo currens solus. Dixitque rex: Et iste bonus est nuntius. Speculator 27 autem: Contemplor, ait, cursum prioris quasi cursum Achimaas, filii Sadoc. Et ait rex: Vir bonus est, et nuntium portans bonum venit.

Clamans autem Achimaas, dixit ad 28 regem: Salve, rex! Et adorans regem, coram eo pronus in terram, ait: Benedictus Dominus Deus tuus, qui conclusit homines qui levaverunt manus suas contra dominum meum regem! Et ait rex: 29 Estne pax puero Absalom? Dixitque Achimaas: Vidi tumultum magnum cum mitteret Joab servus tuus, o rex, me servum tuum; nescio aliud. Ad quem rex: 30 Transi, ait, et sta hic. Cumque ille transisset et staret, apparuit Chusi, et veniens 31 ait: Bonum apporto nuntium, domine mi rex; judicavit enim pro te Dominus hodie de manu omnium qui surrexerunt contra te. Dixit autem rex ad Chusi: Estne 32 pax puero Absalom? Cui respondens Chusi: Fiant, inquit, sicut puer, inimici domini mei regis, et universi qui consurgunt adversus eum in malum!

III. — DAVID REGNUM RECUPERAT.

[XVIII, 33 — XX, 26.]

1. CAP. XVIII, 33 — XIX, 15: IMPERIUM DAVIDIS AB OMNIBUS AGNOSCITUR. — *David super Absalom dolet* [XVIII, 33 — XIX, 4]. *Joab regem ob nimium luctum objurgat et David populo se ostendit* [5-8]. *De amore Israelitarum erga Davidem* [9, 10]. *Rex Sadoc mittit ad seniores Juda qui reditum Davidis exoptant* [11-15].
- 33 Contristatus itaque rex ascendit cœna-

culum portæ, et flevit. Et sic loquebatur vadens: Fili mi Absalom! Absalom fili mi! Quis mihi tribuat ut ego moriar pro te, Absalom fili mi! fili mi Absalom!

Nuntiatum est autem Joab quod rex 19 fleret et lugeret filium suum, et versa est victoria in luctum in die illa omni populo; audivit enim populus in die illa dici: Dolet rex super filio suo. Et declinavit 33 populus in die illa ingredi civitatem, quo-

cui, II Reg. 14, 26. — 17) Comportaverunt... nimis, Jos. 7, 20; 8, 20. — 18) In valle regis, Gen. 14, 17. — 19) Achimaas, II Reg. 15, 36;

17, 17. — 24) David... portas, II Reg. 19, 8. — 33) II Reg. 19, 4.

- modo declinare solet populus versus et 4 fugiens de prelio. Porro rex operuit caput suum, et clamabat voce magna: Fili mi Absalom! Absalom fili mi, fili mi!
- 5 Ingressus ergo Joab ad regem in domum, dixit: Confudisti hodie vultus omnium servorum tuorum, qui salvam fecerunt animam tuam, et animam filiorum tuorum et filiarum tuarum, et animam uxorum tuarum, et animam concubinarum tuarum.
- 6 Diligis odientes te, et odio habes diligentes te; et ostendisti hodie quia non curas de ducibus tuis et de servis tuis; et vere cognovi modo quia si Absalom viveret et omnes nos occubuissemus, tunc placeret 7 tibi. Nunc igitur surge, et procede, et alloquens satisfac servis tuis; juro enim tibi per Dominum, quod, si non exieris, ne unus quidem remansurus sit tecum nocte hac, et pejus erit hoc tibi quam omnia mala quæ venerunt super te ab 8 adolescentia tua usque in præsens. Surrexit ergo rex, et sedit in porta; et omni populo nuntiatum est quod rex sederet in porta, venitque universa multitudo coram rege. Israel autem fugit in tabernacula sua.
- 9 Omnis quoque populus certabat in cunctis tribubus Israel, dicens: Rex liberavit nos de manu inimicorum nostrorum; ipse salvavit nos de manu Philistinorum; et nunc fugit de terra propter Absalom.
- 10 Absalom autem, quem unximus super nos, mortuus est in bello; usquequo siletis, et non reducit is regem?
- 11 Rex vero David misit ad Sadoc et Abiathar sacerdotes, dicens: Loquimini ad majores natu Juda, dicentes: Cur venitis novissimi ad reducendum regem in domum suam? (Sermo autem omnis Israel pervernerat ad regem in domo ejus). Fratres mei vos, os meum et caro mea vos; quare novissimi reducit is regem? Et Amasæ dicit: Nonne os meum et caro mea es? Hæc faciat mihi Deus et hæc addat, si non magister militiæ fueris coram me omni tempore pro Joab! Et inclinavit cor omnium virorum Juda quasi viri unius, miseruntque ad regem dicentes: Reverte te, et omnes servi tui. Et reversus est rex, et venit usque ad Jordanem; et omnis Juda venit usque in Galgalam, ut occurreret regi et traderet eum Jordanem.

2. CAP. XIX, 16-43: DAVID REVERTITUR. — *Rex, adversante Abisai, ignoscit Semei* [XIX, 16-23]. *Miphiboseth Davidi occurrit* [24-30]. *Rex vult Berzellai secum in Jerusalem ducere* [31-33]; *Berzellai invitationem recusat et causam filii sui Chamaam agit* [34-38]. *David jordanem in Galgala transit* [39, 40]. *Dissidium in populo oritur ob deductionem regis* [41-43].

Festinavit autem Semei, filius Gera filii 16 Jemini de Bahurim, et descendit cum viris Juda in occursum regis David, cum mille 17 viris de Benjamin; et Siba, puer de domo Saul, et quindecim filii ejus ac viginti servi erant cum eo; et irrupentes Jordane 18 nem ante regem, transierunt vada ut traducerent domum regis et facerent juxta jussionem ejus. Semei autem, filius Gera, prostratus coram rege, cum jam transisset Jordanem, dixit ad eum: Ne reputes 19 mihi, domine mi, iniquitatem, neque memineris injuriarum servi tui in die qua egressus es, domine mi rex, de Jerusalem, neque ponas, rex, in corde tuo; agnosco 20 enim servus tuus peccatum meum, et idcirco hodie primus veni de omni domo Joseph, descendique in occursum domini mei regis. Respondens vero Abisai, filius 21 Sarviæ, dixit: Numquid pro his verbis non occiditur Semei, quia maledixit christo Domini? Et ait David: Quid mihi et vobis, filii Sarviæ? Cur efficiamini mihi hodie in satan? Ergone hodie interficietur vir in Israel? An ignoro hodie me factum regem super Israel? Et ait rex Semei: Non morieris. Juravitque ei.

Miphiboseth quoque, filius Saul, descendit in occursum regis, illotis pedibus et intonsa barba; vestesque suas non laverat a die qua egressus fuerat rex usque ad diem reversionis ejus in pace. Cumque 25 Jerusalem occurrisset regi, dixit ei rex: Quare non venisti mecum, Miphiboseth? Et respondens ait: Domine mi rex, servus meus contempsit me; dixique ei ego famulus tuus ut sterneret mihi asinum, et ascendens abirem cum rege, claudus enim sum servus tuus; insuper et accusavit 27 me servum tuum ad te dominum meum regem. Tu autem, domine mi rex, sicut angelus Dei es, fac quod placitum est tibi. Neque enim fuit domus patris mei, nisi 28 morti obnoxia domino meo regi; tu autem

19. — 4) II Reg. 18, 33. — 9) Rex... nostrorum, II Reg. 8, 1-14. Ipse... Philistinorum, II Reg. 5, 20; 8, 1. Fugit... Absalom, II Reg. 15, 14. — 11) Rex... sacerdotes, II Reg. 15, 20. — 13) Amasæ, II Reg. 17, 25. Si non... Joab, II Reg. 8, 10; III Reg. 2, 32. — 16) Semei,

II Reg. 16, 5; III Reg. 2, 8. — 17) Siba, II Reg. 9, 2, 10; 16, 1-4. — 19) II Reg. 16, 5-13. — 21) Quia... Domini, II Reg. 16, 6. — 23) III Reg. 2, 8, 9, 37, 40. — 24) Miphiboseth, II Reg. 9, 6. — 26) Claudus... tuus, II Reg. 9, 13. — 27) II Reg. 16, 3. — 28) Tu autem... tua, II Reg.

- posuisti me servum tuum inter convivas mensæ tuæ; quid ergo habeo justæ querelæ; aut quid possum ultra vociferari ad regem? Ait ergo ei rex: Quid ultra loqueris? fixum est quod locutus sum: tu et Siba, dividite possessiones. Responditque Miphiboseth regi: Etiam cuncta accipiat, postquam reversus est dominus meus rex pacifice in domum suam.
- 31 Berzellai quoque Galaadites, descendens de Rogelim, traduxit regem Jordanem, paratus etiam ultra fluvium prosequi eum.
- 32 Erat autem Berzellai Galaadites senex valde, id est octogenarius; et ipse præbuit alimenta regi cum moraretur in castris, fuit quippe vir dives nimis. Dixit itaque rex ad Berzellai: Veni mecum, ut requiescas securus mecum in Jerusalem. Et ait Berzellai ad regem: Quot sunt dies annorum vite meæ, ut ascendam cum rege in Jerusalem? Octogenarius sum hodie. Numquid vigent sensus mei ad discernendum suave aut amarum? aut delectare potest servum tuum cibus et potus? vel audire possum ultra vocem cantorum atque cantatricum? Quare servus tuus sit oneri domino meo regi? Paululum procedam famulus tuus ab Jordane tecum. Non indigeo hac vicissitudine; sed obsecro ut revertar servus tuus, et moriar in civitate meâ, et sepeliar juxta sepulcrum patris mei et matris meæ. Est autem servus tuus Chamaam; ipse vadat tecum, domine mi rex, et fac ei quidquid tibi bonum videtur.
- 38 Dixit itaque ei rex: Mecum transeat Chamaam, et ego faciam ei quidquid tibi placuerit, et omne quod petieris a me impetrabis. Cumque transisset universus populus et rex Jordanem, osculatus est rex Berzellai et benedixit ei; et ille reversus est in locum suum.
- 40 Transivit ergo rex in Galgalam, et Chamaam cum eo. Omnis autem populus Juda traduxerat regem, et media tantum pars adfuerat de populo Israel. Itaque omnes viri Israel concurrentes ad regem dixerunt ei: Quare te furati sunt fratres nostri viri Juda, et traduxerunt regem et domum ejus Jordanem, omnesque viros
- 42 David cum eo? Et respondit omnis vir Juda ad viros Israel: Quia mihi propior est rex. Cur irasceris super hac re? numquid comedimus aliquid ex rege, aut munera nobis data sunt? Et respondit vir Israel ad viros Juda, et ait: Decem partibus major ego sum apud regem, magis-

9, 7, 10, 11, 13. — 31) Berzellai, II Reg. 17, 27; III Reg. 2, 7. — 32) Ipse... castris, II Reg. 17, 28, 29. — 37, 38) III Reg. 2, 7. — 43) Decem... sum, III Reg. 11, 30, 31.

que ad me pertinet David quam ad te; cur fecisti mihi injuriam, et non mihi nuntiatum est priori, ut reducerem regem meum? Durius autem responderunt viri Juda viris Israel.

3. CAP. XX, 1-22: SEBA SEDITIONEM MOVET. — *Seba viros Israel secum trahit et seditionem excitat* [XX, 1, 2]. *David jubet Amasam, deinde Abisai copias congregare* [3-7]. *Joab apud Gabaon occidit Amasam et contra Seba incedit* [8-13]. *Abela-Beth-Maacha obsidetur; mulier quadam abscissum caput Seba projicit ad Joab qui obsidionem urbis relinquit* [14-22].

Accidit quoque ut ibi esset vir Belial, 20 nomine Seba, filius Bochri, vir Jemineus; et cecinit buccina, et ait: Non est nobis pars in David, neque hereditas in filio Isai; revertere in tabernacula tua, Israel. Et separatus est omnis Israel a David, secutusque est Seba, filium Bochri; viri autem Juda adhæserunt regi suo a Jordane usque Jerusalem.

Cumque venisset rex in domum suam in Jerusalem, tulit decem mulieres concubinas quas dereliquerat ad custodiendam domum, et tradidit eas in custodiam, alimenta eis præbens; et non est ingressus ad eas, sed erant clause usque in diem mortis suæ, in viduitate viventis.

Dixit autem rex Amasæ: Convoca mihi omnes viros Juda in diem tertium, et tu adesto præsens. Abiit ergo Amasa ut convocaret Judam; et moratus est extra placitum quod ei constituerat rex. Ait autem David ad Abisai: Nunc magis afflicturus est nos Seba, filius Bochri, quam Absalom; tolle igitur servos domini tui, et persequere eum, ne forte inveniat civitates munitas, et effugiat nos. Egressi sunt ergo cum eo viri Joab, Cerethi quoque et Phelethi; et omnes robusti exierunt de Jerusalem ad persequendum Seba, filium Bochri.

Cumque illi essent juxta lapidem grandem, qui est in Gabaon, Amasa veniens occurrit eis. Porro Joab vestitus erat tunica stricta ad mensuram habitus sui, et desuper accinctus gladio dependente usque ad ilia in vagina, qui fabricatus levi motu egredi poterat et percutere. Dixit itaque Joab ad Amasam: Salve, mi frater. Et tenuit manu dextera mentum Amasæ, quasi osculans eum. Porro Amasa

20. — 1) Vir Belial, Deut. 13, 13. Non est... Israel, III Reg. 12, 16; II Par. 10, 16. — 3) II Reg. 15, 16; 16, 21, 22. — 10) III Reg.

- non observavit gladium quem habebat Joab, qui percussit eum in latere, et effudit intestina ejus in terram; nec secundum vulnus apposuit, et mortuus est. Joab autem et Abisai frater ejus, persecuti sunt
- 11 Seba, filium Bochri. Interea quidam viri, cum stetissent juxta cadaver Amasæ, de sociis Joab, dixerunt: Ecce qui esse voluit pro Joab comes David. Amasa autem conspersus sanguine jacebat in media via. Vidit hoc quidam vir quod subsisteret omnis populus ad videndum eum, et amovit Amasam de via in agrum, operuitque eum vestimento, ne subsisteret transeuntes propter eum. Amoto ergo illo de via, transibat omnis vir sequens Joab ad persequendum Seba, filium Bochri.
- 14 Porro ille transierat per omnes tribus Israel in Abelam et Beth-Maacha; omnesque viri electi congregati fuerant ad eum.
- 15 Venerunt itaque, et oppugnabant eum in Abela et in Beth-Maacha, et circumdederunt munitionibus civitatem, et obsessa est urbs; omnis autem turba quæ erat cum Joab moliebatur destruere muros. Et exclamavit mulier sapiens de civitate: Audite, audite! dicite Joab: Appropinqua huc, et loquar tecum. Qui cum accessisset ad eam, ait illi: Tu es Joab? Et ille respondit: Ego. Ad quem sic locuta est: Audi sermones ancillæ tuæ. Qui respondit:
- Audio. Rursumque illa: Sermo, inquit, 18 dicebatur in veteri proverbio: Qui interrogant, interrogent in Abela; et sic perficiebant. Nonne ego sum quæ respondeo 19 veritatem in Israel? Et tu quæris subvertere civitatem, et evertere matrem in Israel. Quare præcipitas hereditatem Domini? Respondensque Joab, ait: Absit, absit 20 hoc a me! non præcipito, neque demolior; non sic se habet res; sed homo de monte 21 Ephraim, Seba, filius Bochri cognomine, levavit manum suam contra regem David; tradite illum, et recedemus a civitate. Et ait mulier ad Joab: Ecce caput ejus mittetur ad te per murum. Ingressa est ergo 22 ad omnem populum, et locuta est eis sapienter; qui abscissum caput Seba, filii Bochri, projecerunt ad Joab. Et ille cecinit tuba, et recesserunt ab urbe, unusquisque in tabernacula sua; Joab autem reversus est Jerusalem ad regem.

4. CAP. XX, 23-26: DE MINISTRIS DAVIDIS.

Fuit ergo Joab super omnem exercitum 23 Israel; Banaïas autem, filius Joiadæ, super Cerethæos et Phelethæos; Aduram vero super tributa; porro Josaphat, filius Ahilud, a commentariis; Siva autem, scriba: 24 Sadoc vero et Abiathar, sacerdotes; Ira autem Jairites erat sacerdos David. 26

PARS QUINTA

[XXI, 1 — XXIV, 25.]

APPENDICES.

1. CAP. XXI, 1-14: DAVID GABAONITIS SATISFACIT. — *Fames a Deo mittitur ob fidem cum Gabaon a Saule violatam* [XXI, 1]. *David Gabaonitis satisfacit et crimen Saulis in posteris suis puniatur* [2-10]. *David ossa Saulis et Jonathæ in sepulcro Cist sepelii* [11-14].
- 21 Facta est quoque fames in diebus David tribus annis jugiter. Et consuluit David oraculum Domini; dixitque Dominus: Propter Saul et domum ejus sanguinum, quia occidit Gabaonitas.
- 2 Vocatis ergo Gabaonitis, rex dixit ad eos (porro Gabaonitæ non erant de filiis Israel,

sed reliquiæ Amorrhæorum; filii quippe Israel juraverant eis, et voluit Saul percutere eos zelo, quasi pro filiis Israel et Juda); dixit ergo David ad Gabaonitas: 3 Quid faciam vobis? et quod erit vestri piaculum, ut benedicatis hereditati Domini? Dixeruntque ei Gabaonitæ: Non est nobis super argento et auro quæstio, sed contra Saul et contra domum ejus; neque volumus ut interficiatur homo de Israel. Ad quos rex ait: Quid ergo vultis ut faciam vobis? Qui dixerunt regi: Virum qui 5 attrivit nos et oppressit inique ita delere debemus, ut ne unus quidem residuus sit de stirpe ejus in cunctis finibus Israel.

2, 5. — 15) In Abela et in Beth-Maacha, III Reg. 15, 20; IV Reg. 15, 20. — 23-26) II Reg. 8, 16-18; III Reg. 4, 3-6. — 24) Aduram,

III Reg. 12, 18. — 26) Ira, II Reg. 23, 32. 21. — 1) Quia occidit Gabaonitas, I Reg. 22, 18, 19. — 2) Jos. 9, 3, 15, 19. — 6) Gabaon Saul,

- 6 Dentur nobis septem viri de filiis ejus, ut crucifigamus eos Domino in Gabaa Saul, quondam electi Domini. Et ait rex : Ego dabo.
- 7 Pepercitque rex Miphiboseth, filio Jonathæ filii Saul, propter jusjurandum Domini quod fuerat inter David et inter Jonathæ filium Saul. Tulit itaque rex duos filios Respha, filiae Aia, quos peperit Sauli. Armoni et Miphiboseth, et quinque filios Michol, filiae Saul, quos genuerat Hadrieli, filio Berzellai, qui fuit de Molathi; et dedit eos in manus Gabaonitarum, qui crucifixerunt eos in monte coram Domino. Et ceciderunt hi septem simul occisi in diebus messis primis, incipiente missione hordei.
- 10 Tollens autem Respha, filia Aia, cilicium substravit sibi supra petram ab initio messis, donec stillaret aqua super eos de caelo, et non dimisit aves lacerare eos per diem, neque bestias per noctem.
- 11 Et nuntiata sunt David quæ fecerat Respha, filia Aia, concubina Saul. Et abiit David, et tulit ossa Saul et ossa Jonathæ, filii ejus, a viris Jabes-Galaad, qui furati fuerant ea de platea Bethsan, in qua suspenderant eos Philisthiim cum interfecissent Saul in Gelboe; et asportavit inde ossa Saul et ossa Jonathæ, filii ejus; et colligentes ossa eorum qui affixi fuerant, sepelierunt ea cum ossibus Saul et Jonathæ, filii ejus, in terra Benjamin, in latere, in sepulcro Cis patris ejus; feceruntque omnia quæ præceperat rex. Et reprobatus est Deus terræ post hæc.
2. CAP. XXI, 15-22 : DE QUIBUSDAM VIRIS IN BELLO STRENUIS. — *Abisai* [XXI, 15-17]; *Sobochai* [18]; *Adeodatus* [19]; *Jonathan* [20-22].
- 15 Factum est autem rursus prælium Philisthinorum adversum Israel, et descendit David et servi ejus cum eo, et pugnabant contra Philisthiim. Deficiente autem David, Jesbibenob, qui fuit de genere Ara-

pha, cujus ferrum hastæ trecentas uncias appendebat, et accinctus erat ense novo, nisus est percutere David. Præsidioque ei fuit Abisai, filius Sarviae, et percussus Philisthæum interfecit. Tunc juraverunt viri David, dicentes : Jam non egredieris nobiscum in bellum, ne extinguas lucernam Israel.

Secundum quoque bellum fuit in Gob contra Philisthæos. Tunc percussit Sobochai, de Husathi, Saph de stirpe Arapha, de genere gigantum.

Tertium quoque fuit bellum in Gob contra Philisthæos, in quo percussit Adeodatus filius Saltus, polymitarius, Bethlehemites, Goliath Gethæum, cujus hastile hastæ erat quasi liciatorium textentium.

Quartum bellum fuit in Geth, in quo vir fuit excelsus qui senos in manibus pedibusque habebat digitos, id est viginti quatuor; et erat de origine Arapha. Et blasphemavit Israel; percussit autem eum Jonathæn, filius Samaa fratris David.

Hi quatuor nati sunt de Arapha in Geth, et ceciderunt in manu David et servorum ejus.

3. CAP. XXII, 1-51 : CANTICUM DAVIDIS. — *David, de manu inimicorum suorum liberatus* [XXII, 1], *gratias Deo agit* [2-4]. *Commemoratur oratio Davidis* [5-7]. *Describitur perturbatio mundi coram Domino descendenti de caelo* [8-10] *atque divina majestatis ostensio* [11-16]. *David a Deo liberatus est* [17-20]. *De Davidis justitia* [21-24] *et de fidelitate Domini* [25-28]. *Deus servum suum protegit* [29-31], *virtutem et peritiam dat ei* [32-35] *atque inimicos ejus fugat* [36-43]. *Deus imperium Davidis firmavit* [44-46]. *Psalmistam gratias Domino iterum agit* [47-51].

Locutus est autem David Domino verba carminis hujus, in die qua liberavit eum Dominus de manu omnium inimicorum suorum et de manu Saul; et ait :

- 3 Dominus petra mea, et robur meum, et salvator meus.
Deus fortis meus, sperabo in eum;
scutum meum, et cornu salutis meæ;
elevator meus, et refugium meum.
Salvator meus, de iniquitate liberabis me.
- 4 Laudabilem invocabo Dominum,
et ab inimicis meis salvus ero.
- 5 Quia circumdederunt me contritiones mortis,

I Reg. 10, 26; 11, 4. *Electi Domini*, I Reg. 10, 24. — 7) I Reg. 18, 3; 20, 8, 15, 42; 23, 18. — 8) *Duos filios Respha*, II Reg. 3, 7. *Quinque...* Molathi, I Reg. 18, 10. — 12) I Reg. 31, 12, 13. — 17) *Abisai*, II Reg. 23, 18. — 18-22) I Par. 20, 4-8. — 18) *Sobochai*, I Par. 11, 29; 27, 11. *Husathi*, II Reg. 23, 27. — 19) I Par. 20, 5. — 22. — 1) Ps. 17, 1. — 2-51) Ps. 17, 3-51. — 3) *Sperabo in eum*, Hebr. 2, 13. — 6) Ps. 114, 3.

- 6 torrentes Belial terruerunt me;
funes inferni circumdederunt me,
prævenerrunt me laquei mortis.
- 7 In tribulatione mea invocabo Dominum,
et ad Deum meum clamabo;
et exaudiet de templo suo vocem meam,
et clamor meus veniet ad aures ejus.
- 8 Commota est et contremuit terra,
fundamenta montium concussa sunt,
et conquassata, quoniam iratus est eis.
- 9 Ascendit fumus de naribus ejus,
et ignis de ore ejus vorabit;
carbones succensi sunt ab eo.
- 10 Inclinauit caelos, et descendit;
et caligo sub pedibus ejus.
- 11 Et ascendit super cherubim, et volavit;
et lapsus est super pennas venti.
- 12 Posuit tenebras in circuitu suo latibulum,
cribrans aquas de nubibus caelorum.
- 13 Præ fulgore in conspectu ejus
succensi sunt carbones ignis.
- 14 Tonabit de caelo Dominus,
et Excelsus dabit vocem suam.
- 15 Misit sagittas, et dissipavit eos;
fulgur, et consumpsit eos.
- 16 Et apparuerunt effusiones maris,
et revelata sunt fundamenta orbis,
ab increpatione Domini,
ab inspiratione spiritus furoris ejus.
- 17 Misit de excelso, et assumpsit me,
et extraxit me de aquis multis.
- 18 Liberavit me ab inimico meo potentissimo
et ab his qui oderant me, quoniam robustiores me erant.
- 19 Prævenit me in die afflictionis meæ,
et factus est Dominus firmamentum meum.
- 20 Et eduxit me in latitudinem;
liberavit me, quia complacui ei.
- 21 Retribuet mihi Dominus secundum justitiam meam,
et secundum munditiam manuum mearum reddet mihi.
- 22 Quia custodivi vias Domini
et non egi impie a Deo meo;
omnia enim judicia ejus in conspectu meo,
et præcepta ejus non amovi a me.
- 24 Et ero perfectus cum eo,
et custodiam me ab iniquitate mea;
et restituet mihi Dominus secundum justitiam meam,
et secundum munditiam manuum mearum in conspectu oculorum suorum.
- 26 Cum sancto sanctus eris,
et cum robusto perfectus;
cum electo electus eris,
et cum perverso perverteris;
et populum pauperem salvum facies,
oculisque tuis excelsos humiliabis.

— 7) Ps. 114, 4; 119, 1. — 10) Ps. 143, 5. — 12) Ps. 96, 2. — 21) I Reg. 26, 23; Ps. 7, 9. — 23) Ps. 118, 30, 102. — 35) Ps. 143, 1. —

- 29 Quia tu lucerna mea, Domine,
et tu, Domine, illuminabis tenebras meas.
- 30 In te enim curram accinctus;
in Deo meo transiliam murum.
- 31 Deus, immaculata via ejus;
eloquium Domini igne examinatum;
scutum est omnium sperantium in se.
- 32 Quis est Deus præter Dominum?
et quis fortis præter Deum nostrum?
- 33 Deus qui accinxit me fortitudine,
et complanavit perfectam viam meam;
- 34 cœquans pedes meos cervis,
et super excelsa mea statuens me;
- 35 docens manus meas ad prælium,
et componens quasi arcum æreum brachia mea.
- 36 Dedisti mihi clypeum salutis tuæ,
et mansuetudo tua multiplicavit me.
- 37 Dilatabis gressus meos subtus me,
et non deficient tali mei.
- 38 Persequar inimicos meos, et conteram;
et non convertar donec consumam eos.
- 39 Consumam eos et confringam, ut non consurgant;
cadent sub pedibus meis.
- 40 Accinxisti me fortitudine ad prælium;
incurvasti resistentes mihi subtus me.
- 41 Inimicos meos dedisti mihi dorsum,
odientes me, et disperdam eos.
- 42 Clamabunt, et non erit qui salvet;
ad Dominum, et non exaudiet eos.
- 43 Delebo eos ut pulverem terræ;
quasi lutum platearum comminuam eos atque confringam.
- 44 Salvabis me a contradictionibus populi mei;
custodies me in caput gentium.
Populus quem ignoro serviet mihi.
- 45 Filii alieni resistent mihi;
auditu auris obedient mihi.
- 46 Filii alieni defluerunt,
et contrahentur in angustiis suis.
- 47 Vivit Dominus! et benedictus Deus meus!
et exaltabitur Deus fortis salutis meæ.
- 48 Deus qui das vindictas mihi,
et dejicis populos sub me,
qui educis me ab inimicis meis,
et a resistentibus mihi elevas me;
a viro iniquo liberabis me.
- 50 Propterea confitebor tibi, Domine, in gentibus,
et nomini tuo cantabo;
- 51 magnificans salutes regis sui,
et faciens misericordiam christo suo David,
et semini ejus in sempiternum.

49) Ps. 58, 2; 139, 2. — 50) Rom. 15, 9.

4. CAP. XXIII, 1-7 : DAVIDIS VERA | *De dominatore justo* [2-4]. *De domo*
NOVISSIMA. — *Exordium* [XXIII, 1]. | *Davidis* [5]. *De sorte impiorum* [6, 7].
- 23 Hæc autem sunt verba David novissima.
Dixit David filius Isai;
dixit vir cui constitutum est de christo Dei Jacob,
egregius psaltes Israel :
- 2 Spiritus Domini locutus est per me,
et sermo ejus per linguam meam.
- 3 Dixit Deus Israel mihi,
locutus est Fortis Israel :
- 4 Dominator hominum,
justus dominator in timore Dei.
Sicut lux auroræ, oriente sole,
mane absque nubibus rutilat,
et sicut pluviis germinat herba de terra.
- 5 Nec tanta est domus mea apud Deum,
ut pactum æternum iniret mecum
firmum in omnibus atque munitum.
Cuncta enim salus mea, et omnis voluntas;
nec est quidquam ex ea quod non germinet.
- 6 Prævaricatores autem quasi spinæ evellentur universi,
quæ non tolluntur manibus;
- 7 et si quis tangere voluerit eas,
armabitur ferro et ligno lanceato,
igneque succensæ comburentur usque ad nihilum.
5. CAP. XXIII, 8-39 : CATALOGUS
HEROUM. — *De Jesbaam* [XXIII, 8],
Eleazar [9, 10] et *Semma* [11, 12]. *De*
tribus aliis robustissimis [13-17]. *De*
Abisai [18, 19] et *Banaia* [20-23]. *Triginta septem alii recensentur* [24-39].
- 8 Hæc nomina fortium David.
Sedens in cathedra sapientissimus princeps
inter tres, ipse est quasi tenerrimus
ligni vermiculus, qui octingentos interfecit
impetu uno.
- 9 Post hunc Eleazar, filius patris ejus,
Ahoites, inter tres fortes qui erant cum
David quando exprobraverunt Philisthiim,
et congregati sunt illuc in prælium.
- 10 Cumque ascendissent viri Israel, ipse
stetit, et percussit Philisthæos, donec deficeret
manus ejus et obrigeret cum gladio;
fecitque Dominus salutem magnam in
die illa, et populus qui fugerat reversus
est ad cæsorum spolia detrahenda.
- 11 Et post hunc Semma, filius Age, de
Arari. Et congregati sunt Philisthiim in
statione: erat quippe ibi ager lente plenus;
cumque fugisset populus a facie Philisthiim,
stetit ille in medio agri, et tuitus
- est eum, percussitque Philisthæos; et fecit
Dominus salutem magnam.
Nec non et ante descenderant tres qui 13
erant principes inter triginta, et venerant
tempore messis ad David in speluncam
Odollam; castra autem Philisthinorum
erant posita in valle Gigantum. Et David 14
erat in prasidio; porro statio Philisthinorum
tunc erat in Bethlehem. Desideravit 15
ergo David, et ait: O si quis mihi daret
potum aquæ de cisterna quæ est in Bethlehem
juxta portam! Irruperunt ergo 16
tres fortes castra Philisthinorum, et hauerunt
aquam de cisterna Bethlehem, quæ
erat juxta portam, et attulerunt ad David.
At ille noluit bibere, sed libavit eam Domino,
dicens: Propitius sit mihi Dominus 17
ne faciam hoc! num sanguinem hominum
istorum qui profecti sunt et animarum
periculum bibam? Noluit ergo bibere.
Hæc fecerunt tres robustissimi.
Abisai quoque, frater Joab, filius Sarviae,
princeps erat de tribus. Ipse est qui
levavit hastam suam contra trecentos,
quos interfecit. Nominatus in tribus, et 19
inter tres nobilior, eratque eorum princeps;
sed usque ad tres primos non pervenerat.

23. — 1) *Vir... Jacob*, II Reg. 7, 8, 9; Ps. 77, 70, 71. — 5) *Nec tanta... munitum*, II Reg. 7, 15-18. — 8-39) I Par. 11, 40-47. — 8) I Par. 27,2, 3. — 13) *In speluncam Odollam*, I Reg. 22, 1. — 14) *In prasidio*, I Reg. 22, 4, 5. — 16) *Libavit eam Domino*, I Reg. 7, 6. — 18) *Abisai*, II Reg.

- 20 Et Banaias, filius Joiadae, viri fortissimi, magnorum operum, de Cabseel. Ipse percussit duos leones Moab, et ipse descendit et percussit leonem in media cisterna in diebus nivis. Ipse quoque interfecit virum aegyptium, virum dignum spectaculo, habentem in manu hastam; itaque cum descendisset ad eum in virga, vi extorsit hastam de manu Aegyptii, et intertort fecit eum hasta sua. Haec fecit Banaias, filius Joiadae. Et ipse nominatus inter tres robustos, qui erant inter triginta nobiliores; verumtamen usque ad tres non pervenerat. Fecitque eum sibi David auricularium a secreto.
- 24 Asael, frater Joab, inter triginta; Elchanan, filius patris ejus, de Bethlehem;
- 25 Semma de Harodi; Elica de Harodi,
- 26 Heles de Phalti; Hira, filius Acces, de Thecua; Abiezer de Anathoth; Mobonnai de Husati; Selmon Ahothites; Maharai de Netophathites; Heled, filius Baana, et ipse Netophathites; Ithai, filius Ribai, de Gabaath filiorum Benjamin; Banaia Pharonites; Heddai de torrente Gaas;
- 31 Abialbon Arbathites; Azmaveth de Bero-
- 32 mi; Eliaba de Salaboni. Filii Jassen,
- 33 Jonathan, Semma de Orori; Aiam, filius Sarar, Arorites; Eliphelet, filius Aashai filii Machati; Eliam, filius Achitophel, Ge-
- 35 lonites; Hesrai de Carmelo; Pharaï de Arbi; Igaal, filius Nathan, de Soba;
- 37 Bonni de Gadi; Selec de Ammoni; Naharai Berothites, armiger Joab filii Sarviae;
- 38 Ira Jethrites; Gareb, et ipse Jethrites;
- 39 Urias Hethæus. Omnes triginta septem.

6. CAP. XXIV, 1-25 : POPULUS DESCRIBITUR; AREA AREUNA JEBUSÆI A DAVIDE EMITUR. — *David peccat recensendo populum* [XXIV, 1-10] et a propheta Gad monetur ut ipse inter tres penas unam eligat [11-14]. *Pestilentia orta David orat Deum* [15-17]. *David aream Areuni emit et altare in ea erigit; calamitas desinit* [18-25].

- 24 Et addidit furor Domini irasci contra Israel; commovitque David in eis dicentem: Vade, numera Israel et Judam.

2 Dixitque rex ad Joab, principem exer-

21, 17. — 20) Banaias, II Reg. 8, 18; 20, 23; I Par. 27, 5. Cabseel, Jos. 15, 21. — 24) Asael, II Reg. 2, 18; I Par. 27, 7. — 25) Semma, I Par. 27, 8. — 26) Heles, I Par. 27, 10. — 29) Netophathites, IV Reg. 25, 23. — 30) Pharonites, Jud. 12, 13, 15; I Par. 27, 14. Gaas, Jos. 24, 30; Jud. 2, 9. — 31) Arbathites, Jos. 15, 61; 18, 22. — 32) Salaboni, Jos. 19, 42. — 34) Machati, II Reg. 10, 6, 8. Eliam, II Reg. 11, 3. Achitophel, II Reg. 15, 12. — 35) Arbi, Jos. 15, 52. — 36) Soba, II Reg. 8, 3. — 37) Berothites, II Reg.

citus sui: Perambula omnes tribus Israel a Dan usque Bersabee, et numerate populum ut sciam numerum ejus. Dixitque Joab regi: Adaugeat Dominus Deus tuus ad populum tuum quantum nunc est, iterumque centuplicet in conspectu domini mei regis! sed quid sibi dominus meus rex vult in re hujusmodi? Obtinuit autem sermo regis verba Joab et principum exercitus; egressusque est Joab et principes militum a facie regis, ut numerarent populum Israel.

Cumque pertransissent Jordanem, venerunt in Aroer ad dexteram urbis quae est in valle Gad, et per Jazer transierunt in Galaad, et in terram inferiore m Hodsî, et venerunt in Dan silvestria. Circumeuntesque juxta Sidonem, transierunt prope mœnia Tyri, et omnem terram Hevæi et Chananæi, veneruntque ad meridiem Juda in Bersabee; et lustrata universa terra, affuerunt post novem menses et viginti dies in Jerusalem. Dedit ergo Joab numerum descriptionis populi regi; et inventa sunt de Israel octingenta millia virorum fortium qui educerent gladium, et de Juda quingenta millia pugnatorum. Percussit autem cor David eum, postquam numeratus est populus; et dixit David ad Dominum: Peccavi valde in hoc facto; sed precor, Domine, ut transferas iniquitatem servi tui, quia stulte egi nimis.

Surrexit itaque David mane, et sermo Domini factus est ad Gad, prophetam et videntem David, dicens: Vade, et loquere ad David: Haec dicit Dominus: Trium tibi datur optio; elige unum quod volueris ex his ut faciam tibi. Cumque venisset Gad ad David, nuntiavit ei dicens: Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua, aut tribus mensibus fugies adversarios tuos et illi te persequentur, aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua. Nunc ergo delibera, et vide quem respondeam ei qui me misit sermonem. Dixit autem David ad Gad: Coarctor nimis; sed melius est ut incidam in manus Domini (multae enim misericordiae ejus sunt), quam in manus hominum.

Immisitque Dominus pestilentiam in Is-

4, 2. — 38) Ira, II Reg. 20, 26. Jethrites, I Reg. 30, 27; I Par. 2, 53. — 39) Urias, II Reg. 11, 3, 6.

24. — 1-25) I Par. 21, 1-28. — 5) In Aroer, Deut. 2, 36; Jos. 13, 9, 16. — 6) Jazer, Num. 21, 32; 32, 1, 3; Jos. 13, 25. Dan, Jud. 18, 29. — 9) I Par. 27, 24. — 11) Ad Gad prophetam, I Reg. 22, 5. Et videntem, I Reg. 9, 9. — 13) Septem annis, Gen. 41, 27, 30; IV Reg. 8, 1. — 14) I Par. 21, 13; Dan. 12, 23. — 15) I Par. 27, 24. — 16) Erat... Jebusæi, II Par. 3, 1.

- rael de mane usque ad tempus constitutum, et mortui sunt ex populo, a Dan usque ad Bersabee, septuaginta millia virorum. Cumque extendisset manum suam angelus Domini super Jerusalem ut disperderet eam, misertus est Dominus super afflictione, et ait angelo percipienti populum: Sufficit; nunc contine manum tuam. Erat autem angelus Domini juxta aream
- 17 Areuna Jebusæi. Dixitque David ad Dominum cum vidisset angelum cædentem populum: Ego sum qui peccavi, ego inique egi; isti, qui oves sunt, quid fecerunt? Vertatur, obsecro, manus tua contra me et contra domum patris mei.
- 18 Venit autem Gad ad David in die illa, et dixit ei: Ascende, et constitue altare Domino in area Areuna Jebusæi. Et ascendit David juxta sermonem Gad, quem præceperat ei Dominus. Conspiciensque Areuna animadvertit regem et servos ejus

transire ad se; et egressus adoravit regem prono vultu in terram, et ait: Quid causæ est ut veniat dominus meus rex ad servum suum? Cui David ait: Ut emam a te aream, et ædificem altare Domino, et cesset interfectio quæ grassatur in populo. Et ait Areuna ad David: Accipiat, et offerat dominus meus rex sicut placet ei. Habes boves in holocaustum, et plaustrum et juga boum in usum lignorum. Omnia dedit Areuna rex regi; dixitque Areuna ad regem: Dominus Deus tuus suscipiat votum tuum. Cui respondens rex ait: Nequaquam ut vis; sed eman; pretio a te, et non offeram Domino Deo meo holocausta gratuita. Emit ergo David aream et boves argenti siclis quinquaginta. Et ædificavit ibi David altare Domino, et obtulit holocausta et pacifica. Et propitiatus est Dominus terræ, et cohibita est plaga ab Israel.

